

POSTANOWIENIE

Dnia 29 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Żmij (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Dobrowolski

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie z protestu M. P.

przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego przeprowadzonego w dniu 15 października 2023 r.

przy udziale:

1) Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

2) Prokuratora Generalnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 29 listopada 2023 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

Protestem z 25 października 2023 r. M. P. wniósł o „unieważnienie referendum” przeprowadzonego w dniu 15 października 2023 r. z uwagi na „dopuszczenie się przestępstwa przeciwko wyborom” mającego zmasowany charakter na terytorium całego kraju.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, że posiada wiedzę bezpośrednią oraz z serwisów społecznościowych, iż w lokalach OKW nie wydawano kart referendalnych, a także pytano biorących udział w referendum o liczbę kart do

wydania. Podniósł również, że doprowadzono do głosowania po godzinie 21:00, pomimo braku przedłużenia godzin głosowania przez PKW i po ujawnieniu sondażowych wyników wyborów. Skarżący zaznaczył, że partia [...] nie została dopuszczona do debat telewizyjnych co skutkowało niesprawiedliwym faworyzowaniem pozostałych partii co przełożyło się na bardzo mały wynik w głosowaniu na partię [...].

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protest podlegał pozostawieniu bez dalszego biegu.

Zgodnie z art. 33 ust. 1 u.r.o. przeciwko ważności referendum może być wniesiony protest ze względu na zarzut dopuszczenia się przestępstwa przeciwko referendum lub naruszenia przepisów niniejszej ustawy dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyniku referendum.

Jak stanowi art. 34 ust. 2 u.r.o. do warunków i trybu wnoszenia protestu oraz sposobu jego rozpatrywania i trybu podejmowania uchwały w tej sprawie przez Sąd Najwyższy stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy.

Stosownie do art. 241 § 3 k.wyb., wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Biorąc pod uwagę powyższe przepisy stwierdzić należy, iż przedmiotem protestu jest ważność referendum, a podstawę zakwestionowania tej ważności stanowią czyny przestępcze i naruszenia ustawy o referendum ogólnokrajowym dotyczące głosowania, ustalania wyników głosowania lub ustalania wyników samego referendum.

Ponadto z wyżej przytoczonych przepisów wynika, iż obowiązkiem wnoszącego protest, zgodnie z przepisami ustawy o referendum ogólnokrajowym i odpowiednio stosowanymi przepisami Kodeksu wyborczego, jest sformułowanie w nim zarzutów dotyczących naruszenia unormowań zawartych w ustawie o referendum ogólnokrajowym, albo dopuszczenia się przestępstwa przeciwko referendum - mających wpływ na jego wynik, jak też przedstawienie lub wskazanie dowodów uzasadniających te zarzuty.

Sąd Najwyższy rozpatrując protest związany jest treścią postawionych zarzutów i tylko w tych granicach może badać ich dopuszczalność i zasadność (postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lipca 2019 r., I NSW 17/19). Z tego też względu, nie jest rolą Sądu Najwyższego zastępowanie skarżącego w formułowaniu lub domniemywaniu możliwych do podniesienia zarzutów oraz wskazywanie lub poszukiwanie potencjalnych dowodów.

Sąd Najwyższy analizując wniesiony protest doszedł do przekonania, że nie spełnia on wymogów z art. 241 § 3 k. wyb. w zw. z art. 34 ust. 2 u.r.o. Skarżący kwestionując ważność referendum, jako przyczynę jego nieważności wskazywał na przestępstwa przeciwko wyborom, jednakże aby zakwestionować wynik referendum ogólnokrajowego winien przede wszystkim wskazywać na przestępstwa przeciwko referendum rzutujących na głosowanie, ustalenie wyników głosowania lub wyniku referendum. Bez znaczenia dla referendum i jego wyników pozostają również okoliczności związane z głosowaniem na określoną partię polityczną.

Kolejną przyczyną uzasadniającą pozostawienie protestu skarżącego bez dalszego biegu brak sformułowanych zarzutów. Skarżący poza opisaniem przypadków jakie w jego ocenie wystąpiły w skali całego kraju, nie wskazał, czy w jego ocenie, doszło do naruszenia przepisów ustawy o referendum ogólnokrajowym, a jeżeli tak to których, lub dopuszczono się przestępstwa przeciwko referendum - mających wpływ na jego wynik. Podkreślić też należy, że niedopuszczalne są ogólne zarzuty co do potencjalnych naruszeń prawa w skali całego kraju, które nie mają żadnego związku z osobą wnoszącą ten protest (postanowienia Sądu Najwyższego z: 18 lipca 2019 r., I NSW 39/19; 30 października 2019 r., I NSW 117/19; 5 listopada 2019 r., I NSW 132/19; 5 listopada 2019 r., I NSW 135/19). Osoba wnosząca protest nie może skutecznie podnosić zarzutów o charakterze abstrakcyjnym, przedmiotem zarzutu mogą być wyłącznie zdarzenia, których protestujący osobiście doświadczył. Przyjęty model protestu polega na sprawowaniu przez Sąd Najwyższy indywidualno-konkretniej, a nie abstrakcyjnej, kontroli ważności referendum (postanowienie Sądu Najwyższego z 20 listopada 2019 r., I NSW 218/19).

Ponadto w ocenie Sądu Najwyższego, protest skarżącego ma charakter *par excellence* abstrakcyjny, albowiem nie wynika z niego aby wnoszący protest w przypadku realizacji własnego prawa wyborczego doświadczył jakichkolwiek nieprawidłowości, opisując przypadki osób głosujących w skali całego kraju. Tymczasem protest nie może mieć charakteru abstrakcyjnego, czyli stawiać ogólnych zarzutów co do potencjalnych naruszeń prawa, które nie mają żadnego związku z osobą wnoszącą ten protest. Abstrakcyjny protest jest niedopuszczalny i podlega pozostawieniu bez dalszego biegu (postanowienia Sądu Najwyższego z: 18 lipca 2019 r., I NSW 39/19; 30 października 2019 r., I NSW 117/19; 5 listopada 2019 r., I NSW 132/19; 10 czerwca 2020 r., I NSW 26/20).

Zgodnie z art. 243 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 241 k.wyb. Sankcja wynikająca z przytoczonego przepisu w postaci pozostawienia protestu bez dalszego biegu dotyczy m.in. sytuacji, gdy protest nie spełnia wymagań formalnych, stanowiących konstrukcyjne elementy protestu, określonych w art. 241 § 3 k.wyb., to jest, gdy wnoszący protest nie sformułuje zarzutów oraz nie przedstawi lub nie wskaże dowodów, na których opiera swoje zarzuty.

Z uwagi na fakt, iż protest nie spełnia wymagań formalnych, o których mowa w art. 241 § 3 k.wyb. w zw. z art. 34 ust. 2 u.r.o., podlegał pozostawieniu bez dalszego biegu na podstawie art. 243 § 1 k.wyb. w zw. z art. 34 ust. 2 u.r.o.

[SOP]

(r.g.)

